

ผลกระทบของคุณภาพการรายงานทางการเงิน และบุพปัจจัยต่อการรับรู้
ภาพลักษณ์องค์กรของบุคลากรบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Effects of the Quality of Financial Reporting and
Antecedents on Staff's Perception on the Corporate Image of
Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

นาถวีณา สินธุ์ชัยภาคเสรี¹

Nathwena Sinthuchaiyapakseree¹

E-mail: rjankul@hotmail.com

ประยงค์ มีใจเชื้อ²

Prayong Meechaisue²

ชฎาพร ทีฆาอุตมากร³

Chadaporn Teekautta³

¹นักศึกษาระดับปริญญาเอก บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹Doctor of Business Administration Ramkhamhaeng University

^{2,3}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{2,3}Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University

(Receipt of the manuscript: April 22, 2021; Receipt of the revised manuscript:
April 30, 2021; Acceptance of the final manuscript: May 3, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อศึกษา 1) ผลกระทบของความรับผิดชอบ
ต่อสังคมต่อการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์องค์กร
2) ผลกระทบของกำกับดูแลกิจการต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์องค์กร
และ 3) ผลกระทบของคุณภาพการรายงานทางการเงินต่อภาพลักษณ์องค์กร โดยใช้วิธี
วิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ

ใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 729 ราย และนำมาวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนได้เสีย 15 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อการกำกับดูแลกิจการ แต่ไม่มีผลกระทบทางตรงต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินและภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน และไม่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) คุณภาพการรายงานทางการเงินมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อค้นพบใหม่หรือคุณค่าของงานวิจัยนี้ได้เสนอเส้นทางสู่การมีภาพลักษณ์องค์กรที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเริ่มจากการมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเบื้องต้นก่อนจึงจะสามารถสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อส่งผลให้องค์กรมีคุณภาพการรายงานทางการเงินที่อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรที่ดีในที่สุดที่ดี เพื่อส่งผลให้องค์กรมีคุณภาพการรายงานทางการเงินที่อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรที่ดีในที่สุด

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบต่อสังคม, กำกับดูแลกิจการ, คุณภาพรายงานทางการเงิน, ภาพลักษณ์องค์กร บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the effect of corporate social responsibility on the corporate governance, quality of financial reporting and corporate image; 2) the effect of corporate governance on the quality of financial reporting and corporate image; and 3) the effect of the quality of financial reporting on corporate image. This research used a mixed research methodology combining between quantitative and qualitative

research methods. For the quantitative research part, data were collected from 729 personnel of the companies listed on the stock exchange of Thailand with the use of a questionnaire. Data were then analyzed with a structural equation model. As for the qualitative research component, in-depth interviews were conducted with 15 informants. The research findings showed that: 1) corporate social responsibility had a positive effect on corporate governance but had no direct effect on the quality of financial reporting and corporate image of the companies listed on the stock exchange of Thailand; 2) corporate governance had a positive effect on the quality of financial reporting but had no effect on corporate image of these companies; and 3) the quality of financial reporting had a positive effect on corporate image of these companies. This research proposes an approach for achieving a positive corporate image for the companies listed on the stock exchange of Thailand. In order to have a positive corporate image, social responsibility must be demonstrated first, then good corporate governance can be established. Through this way, the organizations can achieve the quality of their financial reporting which means that they can provide accurate and complete reports on time. This in turn leads the organizations to achieve the best possible image.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Corporate Governance, Quality of Financial Reporting, Corporate Image, Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

บทนำ

ปัจจุบันการขยายตัวของภาคธุรกิจภายใต้การเปิดเสรีด้านการค้าและการลงทุนตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีทั่วโลก เรียกว่า เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจไร้พรมแดน (Economic

Globalization) อาทิ เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) เขตการค้าเสรีกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) และเขตการค้าเสรีกลุ่มอาเซียน (ASEAN) ส่งผลให้มีการขยายตัวของการใช้รายงานทางการเงินเพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ (Biddle, Hilary & Verdi, 2009) ประเทศไทยได้กำหนดกรอบการรายงานทางการเงิน เพื่อให้กิจการนำเสนอรายงานที่มีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ ผู้ลงทุน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้งบการเงิน ในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ ปัจจุบันการใช้รายงานทางการเงิน (Financial Statement) เป็นการนำข้อมูลการบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินกลุ่มต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ข้อมูลการบัญชีมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินหลายกลุ่ม เช่น เจ้าของกิจการ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการตลาด เป็นต้น (Beyer, Cohen, Lys & Walther, 2010) อย่างไรก็ตามในยุคปัจจุบัน สภาพแวดล้อมของตลาดทุน มีการเปลี่ยนแปลงสู่บริบทใหม่ เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกอุตสาหกรรม รวมถึงพฤติกรรมของคนที่เปลี่ยนไปจากเดิม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อม เพิ่มประสิทธิภาพ และเสริมศักยภาพการแข่งขันให้กับตลาดทุนไทย การลงทุนในหลักทรัพย์อย่างมีหลักเกณฑ์ ผู้ลงทุนจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดทำรายงานทางการเงินที่โปร่งใสและมีความน่าเชื่อถือ จะสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของธุรกิจ นำธุรกิจไปสู่ความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในอนาคตที่ได้กำหนดไว้

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะแนวทางในการดำเนินงานขององค์การด้านระบบบัญชีและการเงิน รายงานผลการดำเนินงานฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ เป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจของผู้ถือหุ้นของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมพงษ์ พรอุปถัมภ์, 2561) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เพื่อป้องกันรายงานทางการเงินที่ไม่ถูกต้องหรือระบบควบคุมภายในที่บกพร่องของกลุ่มตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. 2561 ได้เริ่มประกาศบริษัทจดทะเบียนที่มีความเสี่ยงด้านฐานะการเงินหรืองบการเงิน เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับทราบข้อมูล และกำหนดกรอบระยะเวลาให้บริษัทจดทะเบียนที่มีความเสี่ยงชี้แจงข้อมูลและแก้ไขให้การรายงานทางการเงินมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การตัดสินใจในการลงทุนดีขึ้น

(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561) การรายงานทางการเงินเปรียบเสมือนตัวที่สะท้อนผลการดำเนินงานและภาพลักษณ์ของบริษัท ส่งผลให้ปัจจุบันบริษัทนำหลักการความรับผิดชอบต่อสังคม และระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาใช้พัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานการจัดทำรายงานทางการเงินเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในการเจริญเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพและมั่นคง รวมทั้งสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเกิดความมั่นใจให้แก่นักลงทุน (Rusady & Prasetyo, 2018) ความเชื่อมั่นต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน (Quality of Financial Statement) สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกิจ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและการระดมทุนการเข้าสู่ตลาดทุนในระดับประเทศและระดับสากล คุณภาพการรายงานทางการเงินที่ดี สามารถส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์การเนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินกลุ่มต่าง ๆ ตามภาวะการณ์ตลาดที่มีการแข่งขันมากขึ้น (สุภัทรธรา นัตสูงวงศ์ และวรกร แซ่มเมืองปัก, 2560)

ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาธุรกิจขาดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านระบบบัญชีขาดความน่าเชื่อถือ การบริหารขาดความโปร่งใส และขาดการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ธุรกิจจำเป็นต้องขายหุ้น ขายกิจการ หรือปรับโครงสร้างหนี้ ปัจจุบันการวิเคราะห์ข้อมูลงบการเงิน โดยประเมินจากตัวเลขที่เชื่อถือได้ก่อนการตัดสินใจลงทุน ทำให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงฐานะและผลการดำเนินงานของบริษัทในรอบระยะเวลาที่ผ่านมา (ธัญญ์ศรัมภ์ วรรณวัฒน์ และคณะ, 2561) ปัจจัยที่ทำให้บริษัทไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างแข็งแกร่ง เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารทางการเงินที่เพียงพอ ขาดการวิเคราะห์ทางการเงินที่ซับซ้อน และการทุจริตในการตกแต่งงบทางการเงิน ส่งผลให้ขาดคุณภาพการรายงานทางการเงินและมีผลทำให้เกิดปัญหาในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Hoglund & Sundvik, 2016) การปกปิดตัวเลขที่แท้จริงและความซับซ้อนของการสร้างรายการทางการเงิน หลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์ทางมาตรฐานการบัญชี ปิดบังเจ้าหนี้ และผู้ลงทุน การรายงานทางการเงินขาดความน่าเชื่อถือ แสดงถึงความไม่โปร่งใสในการบริหารงาน สร้างความเสียหายต่อนักลงทุนเป็นจำนวนมากหลาย ยกตัวอย่างเช่น ในปี 2560 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กล่าวโทษอดีตรกรรมการและผู้บริหารบริษัท เอไอ เอนเนอร์จี จำกัด (มหาชน) (AIE)

ต่อการสอบสวนคดีพิเศษ กรณีจัดทำบัญชีและงบการเงินไม่ถูกต้อง เพื่อลงโทษบุคคลทั่วไปให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลประกอบการของบริษัท ซึ่งผู้บริหารดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการและผู้บริหารของบริษัท และร่วมกันสั่งการให้บริษัทไม่จัดทำเอกสารให้ครบถ้วนเกี่ยวข้องกับสินค้าและวัตถุดิบในการทำธุรกรรม จนเป็นเหตุให้งบการเงินแสดงรายได้ต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งถือเป็นสาระสำคัญต่องบการเงิน เป็นต้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561) ซึ่งประเด็นตัวอย่างดังกล่าวเกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมและการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการรายงานทางการเงิน และนำไปสู่ภาพลักษณ์องค์กรอีกด้วย จึงได้มีการก่อตั้งสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors: IOD) ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรขึ้นเพื่อสนับสนุน หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธนาครแห่งประเทศไทย มูลนิธิกองทุนพัฒนาระบบตลาดทุน โดยมุ่งหวังให้บริษัทจดทะเบียนมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้น เพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนของกิจการ (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2562)

การที่บริษัทหรือองค์กรมีการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ จะมีผลต่อการดำเนินงานในแง่ของการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ (Houcine, 2017) มีงานวิจัยเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรไว้หลากหลาย ได้แก่ การวิจัยเกี่ยวกับ คุณภาพการรายงานทางการเงิน และได้มีการวิจัยปัจจัยอิทธิพลกว้างขึ้นทั้งอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร เพื่อทดสอบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม การกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์องค์กรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร (Anzib, 2015; Kiabel & Oyadonghan, 2015; Feleaga, Dumitrascu & Feleaga, 2016; Ali, Danish & Hag, 2019)

จากข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของคุณภาพ การรายงานทางการเงิน และบุพปัจจัยต่อการรับรู้ภาพลักษณ์องค์กรของบุคลากร บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงานให้เหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นหรือทัศนคติที่ดีให้เกิดแก่ทุกฝ่าย

ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคมต่อการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์องค์การของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์องค์การของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาผลกระทบของคุณภาพการรายงานทางการเงินต่อภาพลักษณ์องค์การของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ นำไปสู่การตั้งสมมติฐาน 6 ข้อ ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อการกำกับดูแลกิจการ
2. ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน
3. ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์การ
4. การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน
5. การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์การ
6. คุณภาพการรายงานทางการเงินมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์การ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อมุ่งศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของคุณภาพการรายงานทางการเงิน และบุพปปัจจัยต่อการรับรู้ภาพลักษณ์องค์การของบุคลากรบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตัวแปร ดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

1.2 การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance: CG) มีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

1.3 คุณภาพรายงานทางการเงิน (Financial Reporting Quality: FRQ) มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความเข้าใจกันได้ ความทันต่อเวลา การเปรียบเทียบกันได้ และการพิสูจน์ยืนยันได้

1.4 ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image: CI) มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ เอกลักษณ์ขององค์กร ชื่อเสียง ผู้บริหาร การให้บริการ การติดต่อระหว่างบุคคล และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนได้เสียจากการนำข้อมูลรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไปใช้ประโยชน์ เช่น คณะกรรมการอิสระ ผู้แทนการลงทุน ผู้สอบบัญชีอิสระ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น โดยเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2558-2561 ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ 1) กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค 2) กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ธุรกิจการเงิน และเทคโนโลยี และ 3) กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย คณะกรรมการอิสระ ผู้แทนการลงทุน ผู้สอบบัญชีอิสระ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้ทำการพิจารณาลักษณะข้อมูลที่ดีสำหรับการวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) พบว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวนมากกว่า 300 ตัวอย่าง (Tabachnick & Fidell, 2007) ทำให้การวิจัยในครั้งนี้ใช้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 729 ราย โดยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2558-2561 ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม

การทบทวนวรรณกรรม

ผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือเรียกย่อว่า “CSR” เป็นความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องขององค์กรต่อการปฏิบัติตามพันธสัญญาในการดำเนินการธุรกิจอย่างมีจริยธรรม เพื่อให้สร้างความเจริญก้าวหน้าต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ พร้อมไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร และครอบครัว ตลอดจนชุมชนและสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็นพันธกิจในการปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้นด้วยบทเรียนทางธุรกิจและการให้ในสิ่งที่องค์กร (Kotler & Lee, 2005, p. 3) มีงานวิจัยของ Feleaga, Dumitrascu and Feleaga (2016) พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการของกลุ่มบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของเมืองบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย และเมืองบอมเบย์ ประเทศอินเดีย นอกจากนี้ Antal, Dierkies, MacMillan and Marz (2002) กล่าวว่า การจัดทำรายงานทางการเงินในระดับธุรกิจนั้นจะต้องดำเนินการไปพร้อมกับการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมที่ดี และงานวิจัยของ Singh, Islam and Afriffin (2014) พบว่า องค์กรธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงต่างนำกลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร

ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ

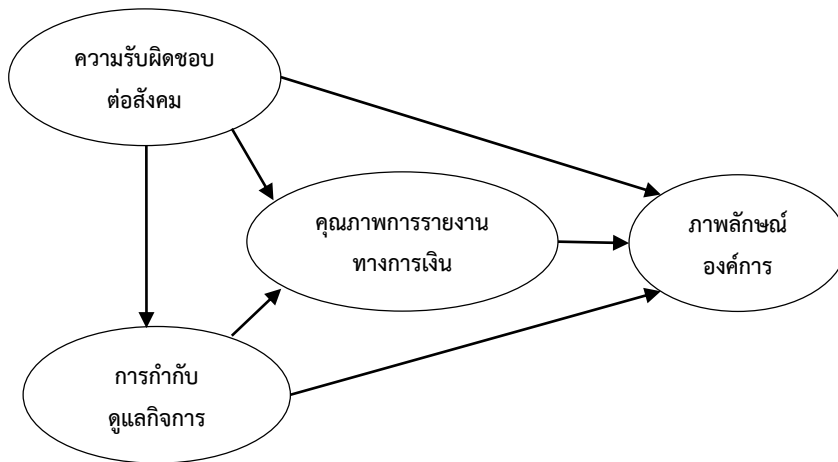
การกำกับดูแลกิจการ เป็นความสัมพันธ์ในเชิงการกำกับดูแล รวมทั้งกลไกมาตรการที่ใช้กำกับการตัดสินใจของคนในองค์กรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักการนี้จำเป็นต้องทำความเข้าใจควบคู่กับแนวคิดแบบพุทธศาสนา การปฏิรูปสังคมเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง ถูกต้อง และเป็นธรรมในทุกส่วนของสังคม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งคุณค่าและจิตสำนึก ปัญญา สังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรม และเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข ส่งผลให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง (พงศ์ปณต พัสระ และสุชีพร พิริยสมิทธิ, 2562) การวัดผลการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทยเปรียบเทียบกับมาตรฐานสากล หลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาได้รับการพัฒนาขึ้น โดยอาศัยหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของกลุ่มประเทศ OECD (OECD Principles of Corporate Governance) ซึ่งเป็นหลักการสากลที่ได้รับการยอมรับ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561; สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย,

2562) งานวิจัยของ Anzib (2015) การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินขององค์กร ด้านงานวิจัยของ Salvioni (2003), Wu (2006) พบว่า การกำกับดูแลกิจการสามารถตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม นำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดี เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการขององค์กร ทำให้การกำกับดูแลกิจการสามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กรได้

ผลกระทบของคุณภาพการรายงานทางการเงิน

คุณภาพรายงานทางการเงิน เป็นวิธีการสื่อข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้บุคคลภายในและบุคคลภายนอกได้นำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ การรายงานผลการดำเนินงานฐานะทางการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของกิจการยึดหลักการนำเสนอการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 ไม่ว่าจะรายงานโดยงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562) นอกจากนี้ งบการเงินยังแสดงถึงการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลทางการเงินที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ทำให้ผู้จัดทำงบการเงินมีแนวทางและบรรทัดฐานในการตัดสินใจเลือกวิธีการบัญชีซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลทุกฝ่าย และช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจถึงประโยชน์ที่ได้รับ และข้อจำกัดของข้อมูลทางการเงินบัญชี (วัฒน์ รัมมะพ้อ และนิมนวล วิเศษสรรพ, 2561) ผลการวิจัยของ Kibel and Oyadonghan (2015) พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ใช้ในการวางแผนและตัดสินใจของผู้บริหารที่ดี ทำให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีได้

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้ง 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทำให้ได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการอิสระ ผู้แทนการลงทุน ผู้สอบบัญชีอิสระ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน จำนวน 6 ราย และวิเคราะห์ข้อมูลแบบการตีความ (Content Analysis) เพื่อสนับสนุนกรอบแนวคิดการวิจัย

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อสำรวจตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม การกำกับดูแลกิจการ คุณภาพรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์องค์กร จำนวนรวมทั้งสิ้น 24 ข้อ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2558-2561 ใน 3 กลุ่มอุตสาหกรรม และทำการแบ่งตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม (Proportional to Size) และทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่มจนครบ 729 ราย

(กัลยา วาณิชยปัญญา, 2552) ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงแบบรวมศูนย์ (Convergent Validity) พบว่า มาตรฐานวัดทุกตัวแปร มีค่าความเที่ยงเชิงโครงสร้างรวม (Composite Reliability: CR) มากกว่า 0.60 และมีค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) มากกว่า 0.50 ซึ่งพบว่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Factor Loading) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010) จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝง (Confirmatory Factor Analysis) เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบการวัดตัวแปรแฝงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากดัชนีความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Measure) คือ คำนัยสำคัญทางสถิติของไคสแควร์ (p-value of χ^2) มากกว่า 0.05 ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (Chi-square and its ratio to df: χ^2/df) น้อยกว่า 5.00 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index: GFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) น้อยกว่า 0.05 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000) ประเมินความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminate Validity) ของตัวแบบการวัดตัวแปรแฝง จากค่าความเชื่อมั่นเชิงองค์ประกอบ (CR) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (AVE)

2.2 วิเคราะห์อิทธิพลคั่นกลาง (Mediated Effects) ระหว่างตัวแปรแฝงในตัวแบบสมการ และวิเคราะห์อิทธิพลทั้งทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: ID) และอิทธิพลโดยรวม (Total Effect: TE) ระหว่างตัวแปรแฝง โดยหาค่าน้ำหนักถดถอยมาตรฐานและค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (R^2)

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการอิสระ ผู้แทนการลงทุน ผู้สอบบัญชีอิสระ และบุคลากรที่ปฏิบัติงาน จำนวน

9 ราย และวิเคราะห์ข้อมูลแบบการตีความ (Content Analysis) เพื่อยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ ภายหลังประมวลผล

ผลการวิจัย

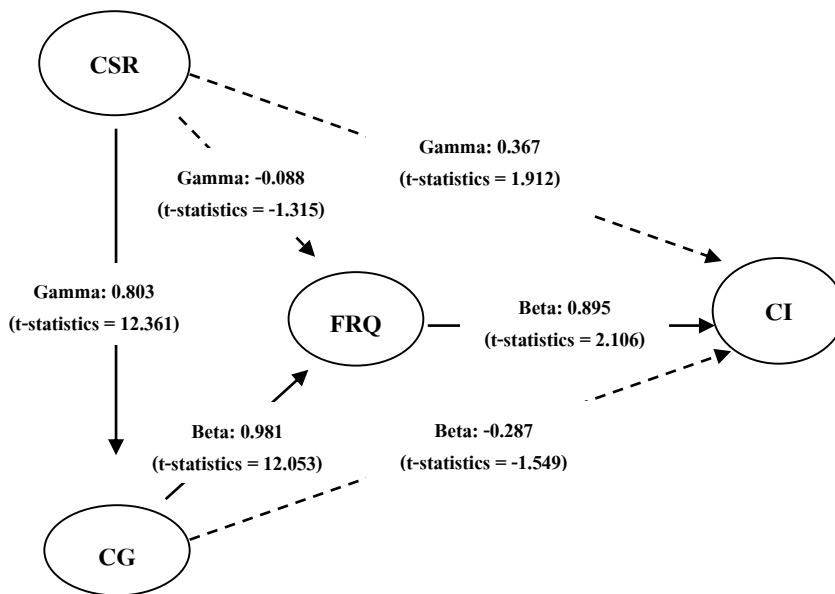
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม การกำกับดูแลกิจการ คุณภาพรายงานทางการเงิน และภาพลักษณ์องค์กร พบว่า ทุกตัวแปรสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากการวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้าง พบว่า ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ χ^2/df เท่ากับ 1.745 (เกณฑ์ < 5.00) ค่า GFI เท่ากับ 0.960 (เกณฑ์ ≥ 0.90) ค่า AGFI เท่ากับ 0.942 (เกณฑ์ ≥ 0.90) ค่า CFI เท่ากับ 0.996 (เกณฑ์ ≥ 0.90) และค่า RMSEA เท่ากับ 0.032 (เกณฑ์ < 0.05) (ภาพที่ 1) เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรภายนอกที่ส่งไปยังตัวแปรภายใน และผลกระทบของตัวแปรภายในที่ส่งไปยังตัวแปรภายในด้วยกัน พร้อมทั้งผลกระทบโดยรวม ปรากฏผล ดังนี้

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า 1) การกำกับดูแลกิจการได้รับผลกระทบทางตรงจากความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) เท่ากับ 0.803 และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญเชิงลึก พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคม อยู่ภายใต้กรอบการดำเนินงานของการกำกับดูแลกิจการได้ 2) คุณภาพการรายงานทางการเงินได้รับผลกระทบทางตรงจากความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ - 0.088 เมื่อพิจารณาผลกระทบโดยรวม อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.788 และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญเชิงลึก พบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลการบัญชี โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่แล้ว โดยเป็นข้อมูลรายงานทางการเงิน ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมและกิจกรรมในการรักษาสິงแวดล้อม มักถูกเปิดเผยอยู่ในรายงานประจำปี บ่งชี้ให้เห็นถึงบริษัท

ความรับผิดชอบต่อสังคมจึงอาจจะส่งผลกระทบหรือไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินของบริษัทก็เป็นได้ ถ้าความรับผิดชอบต่อสังคมเน้นไปที่กิจกรรมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มักจะไม่ส่งผลต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน 3) ภาพลักษณ์ขององค์กรได้รับผลกระทบทางตรงจากความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.367 เมื่อพิจารณาผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.763 และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญเชิงลึก พบว่า ภาพลักษณ์องค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทหลักทรัพย์ที่สามารถดำเนินงานอย่างโปร่งใสมากกว่า ทำให้ในส่วนของความรับผิดชอบต่อสังคมอาจจะมีผลต่อภาพลักษณ์องค์กรเฉพาะด้านการรายงานทางการเงินที่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้องและโปร่งใส ทั้งนี้ ต้องขึ้นอยู่กับการกำกับดูแลกิจการที่ดีด้วย แต่หากเป็นด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ จึงไม่ส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กร

ด้านการกำกับดูแลกิจการ พบว่า 1) คุณภาพการรายงานทางการเงินได้รับผลกระทบทางตรงจากการกำกับดูแลกิจการในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.981 และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญเชิงลึก พบว่า ปัจจุบันการกำกับดูแลกิจการมีความสำคัญอย่างที่สุดต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน ผลของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการเงินโดยเฉพาะการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลงบการเงินของบริษัท เพื่อให้นักลงทุนสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจลงทุน แต่หากการกำกับดูแลกิจการขาดการควบคุมภายในหรือการป้องกันความเสี่ยง ไม่น่าเสนอรายได้ที่แท้จริงของบริษัท เหล่านี้ทำให้การรายงานทางการเงินไม่ถูกต้อง 2) ภาพลักษณ์ขององค์กรได้รับผลกระทบทางตรงจากการกำกับดูแลกิจการในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ -0.287 เมื่อพิจารณาผลกระทบโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.592 และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญเชิงลึก พบว่า โดยส่วนใหญ่บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ทำให้การบริหารจัดการมีกลไกที่ชัดเจน โครงสร้างตัวแทนของผู้ลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียมีบทบาทในการเป็นตัวแทนในการกำกับดูแลได้อย่างดี ส่งผลต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินโดยตรงมากกว่าที่จะมองถึงภาพลักษณ์ของบริษัทเพียงอย่างเดียว การกำกับดูแลกิจการที่ดี หากไม่สะท้อนถึงคุณภาพการรายงานทางการเงินที่ได้มาตรฐาน ย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทได้

ด้านคุณภาพรายงานทางการเงิน พบว่า ภาพลักษณ์ขององค์กรได้รับผลกระทบทางตรงจากคุณภาพการรายงานทางการเงินในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.895 และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สำคัญเชิงลึก พบว่า การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงินที่ขาดการตรวจสอบและไม่โปร่งใส อาจส่งผลกระทบต่อสภาพทางการเงินหรือผลการดำเนินงานของบริษัท สร้างความไม่เชื่อมั่นต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุนแน่นอนที่สุดย่อมเกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทได้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาพที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ (Causal Influence) ของตัวแปรภายนอก (Exogenous Variable) ที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรภายใน (Endogenous Variable)

ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

หมายเหตุ: เส้นทึบ → แสดงเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุที่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 เส้นประ → แสดงเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษามิผลกระทบของคุณภาพการรายงานทางการเงิน และบุพปัจจัยต่อการรับรู้ภาพลักษณ์องค์การของบุคลากรบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อการกำกับดูแลกิจการ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อการกำกับดูแลกิจการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Feleaga, Dumitrascu and Feleaga (2016) พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการของกลุ่มบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของเมืองบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย และเมืองบอมเบย์ ประเทศอินเดีย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรตามแนวคิดการพัฒนายั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมองคุณค่าและประเมินความสำเร็จองค์การอย่างสมดุลทั้ง 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินกิจการด้วยความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล เป็นความมุ่งมั่นหรือพันธะสัญญาที่ธุรกิจมีอยู่อย่างต่อเนื่องในการที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม โดยความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ภายใต้กรอบการดำเนินงานของการกำกับดูแลกิจการ หากบริษัทขาดการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอาจส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการได้

ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน การศึกษางานวิจัยเพิ่มเติม โดย Soana (2011) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานด้านสังคมและการดำเนินงานด้านรายงานทางการเงินของธนาคารในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีอิทธิพลต่อการรายงานทางการเงินของธนาคารในประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลการบัญชี โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเศรษฐกิจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการรายงานข้อมูลทางการเงิน สำหรับข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมและกิจกรรมในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม มักถูกเปิดเผยอยู่ในรายงานประจำปี ทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมจึงไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์กร จากผลการวิเคราะห์พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กร การศึกษางานวิจัยเพิ่มเติมโดย Jung, Park and Kim (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทและกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมกับภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจในประเทศเกาหลี พบว่าความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านเศรษฐกิจและด้านจริยธรรมไม่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจในประเทศเกาหลี และ Cha and Jo (2019) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในด้านเศรษฐกิจ กฎหมาย และจริยธรรมกับภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจในประเทศฝรั่งเศส พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านจริยธรรมไม่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ก.ล.ต. กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดทำและเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแบบรายการข้อมูลประจำปี ทำให้ความรับผิดชอบต่อสังคมไม่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน จากผลการวิเคราะห์ พบว่า การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Anzib (2015) พบว่า การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อคุณภาพการรายงานทางการเงินขององค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดทำนโยบายการกำกับดูแลกิจการ โดยเฉพาะเปิดเผยข้อมูลสำคัญโดยเฉพาะข้อมูลทางการเงินอย่างเพียงพอ ถูกต้อง ครบถ้วน รวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ให้แก่สาธารณชนและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อป้องกันการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน แสดงให้เห็นถึงองค์กรมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ กลไกการกำกับดูแลกิจการภายใต้นโยบายของการติดตามโดย ก.ล.ต. และการวิเคราะห์ผลของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการเงินโดยเฉพาะการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลงบการเงินของบริษัท เพื่อให้นักลงทุนสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจลงทุน แต่หากการกำกับดูแลกิจการขาดการควบคุมภายในหรือการป้องกันความเสี่ยง ส่งผลให้เกิดการตกแต่งงบการเงินไม่นำเสนอรายได้ที่แท้จริงของบริษัท ส่งผลให้การทำรายงานทางการเงินไม่ถูกต้อง

การกำกับดูแลกิจการมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์กร จากผลการวิเคราะห์พบว่า การกำกับดูแลกิจการไม่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์องค์กร การศึกษาของ Taolin, Utomo, Wahyudi and Pangestuti (2019) ได้ศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อบทบาทของคุณภาพการบริการและภาพลักษณ์องค์กรในหน่วยงานภาครัฐประเทศอินโดนีเซียพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่ได้มีผลกระทบทางตรงต่อภาพลักษณ์องค์กร แต่การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีผลกระทบทางอ้อมต่อภาพลักษณ์องค์กรโดยส่งผ่านคุณภาพการบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโดยส่วนใหญ่บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ทำให้การบริหารจัดการมีกลไกที่ชัดเจน โครงสร้างตัวแทนของผู้ลงทุนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทในการเป็นตัวแทนในการกำกับดูแลได้อย่างดี ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินโดยตรงมากกว่าที่จะมองถึงภาพลักษณ์ของบริษัทเพียงอย่างเดียว การกำกับดูแลกิจการที่ดีหากไม่สะท้อนถึงคุณภาพรายงานทางการเงินที่ได้มาตรฐาน ย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทได้ ทำให้การกำกับดูแลกิจการไม่ส่งผลกระทบทางตรงต่อภาพลักษณ์องค์กรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คุณภาพการรายงานทางการเงินมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์กร จากผลการวิเคราะห์ พบว่า คุณภาพการรายงานทางการเงินมีผลกระทบทางบวกต่อภาพลักษณ์องค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kiabel and Oyadonghan (2015) พบว่า คุณภาพรายงานทางการเงินขององค์กรถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ใช้ในการวางแผนและตัดสินใจของผู้บริหารที่ดี ทำให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างภาพลักษณ์องค์กร เป็นการส่งเสริมมูลค่าขององค์กร การส่งเสริมภาพลักษณ์ โดยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพรายงานทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้องค์กรได้รับการยอมรับ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจนช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถประเมินความสามารถในการสร้างความได้เปรียบในอนาคตขององค์กร สะท้อนความต้องการและความรู้สึกนึกคิดที่นำไปสู่คุณค่าของการยอมรับจากผู้มีส่วนได้เสีย การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงินที่ขาดการตรวจสอบและไม่โปร่งใส อาจส่งผลกระทบต่อสภาพทางการเงินหรือผลการดำเนินงานของบริษัทสร้างความไม่เชื่อมั่นต่อผู้ถือหุ้นหรือผู้ลงทุน แนนอนที่สุดย่อมเกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทได้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลกระทบทางบวกไปยังตัวแปรการกำกับดูแลกิจการ ดังนั้น หากต้องการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้สูงขึ้น อาจต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมให้สูงขึ้นด้วย เช่น นโยบายและการดำเนินงานสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมด้านต่าง ๆ เป็นต้น

2. การกำกับดูแลกิจการส่งผลกระทบทางบวกต่อตัวแปรคุณภาพการรายงานทางการเงิน ดังนั้นหากต้องการส่งเสริมคุณภาพการรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้สูงขึ้น อาจต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการให้สูงขึ้นด้วย เช่น มุ่งเน้นให้ข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอทันเวลาและมีรูปแบบที่เหมาะสมเอื้อประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในการตัดสินใจแก่ผู้ถือหุ้นทุกราย และคณะกรรมการให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมประชุม เพื่อปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการของบริษัทได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นต้น

3. การมีภาพลักษณ์องค์การของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ดีมาจากการส่งเสริมคุณภาพการรายงานทางการเงินทั้ง เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินได้ทันเวลาตามที่มีผู้มีส่วนได้เสียต้องการ เพื่อนำไปประโยชน์ใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และเปิดเผยรายละเอียดเพียงพอต่อผู้ใช้งานทางการเงิน เพื่อตรวจสอบข้อมูลตามที่ปรากฏได้ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). การกำกับบริษัทจดทะเบียน. สืบค้นเมื่อ เมษายน 8, 2563, จาก

https://www.set.or.th/th/regulations/supervision/listed_download_p5.html.

ธัญญ์รัศม์ วศวรรณวัฒน์ และคณะ. (2561). การจัดการการเงิน การตลาด และการผลิต.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

- พงศ์ปนต์ พัสระ และสุชีพร พิริยสมิทธิ. (2562). การบริหารจัดการบรรษัทภิบาลของสถาบันการเงินในประเทศไทย. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 9(2), 71-80.
- วัฒน์ รัมมะพ้อ และนิมนวล วิเศษสรรพ. (2561). ความสามารถเปรียบเทียบได้ของงบการเงิน : หลักฐานจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 14(42), 5-20.
- สมพงษ์ พรอุปถัมภ์. (2561). *รู้ทันรายงานทางการเงินและเข้าถึงรายงานของผู้สอบบัญชี* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2562). *มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับปรับปรุงปี 2562*. สืบค้นเมื่อ เมษายน 15, 2563, จาก <http://www.tfac.or.th/Article/Detail/94713>.
- สุภัทรธรา นัตสูงวงศ์ และวรกร แซ่เมืองปัก. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลทางการเงินต่อภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจ SMEs ในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยพายัพ* (หน้า 1-12). เชียงใหม่: ศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้สิรินธร มหาวิทยาลัยพายัพ.
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2562). *นโยบายการกำกับดูแลกิจการของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย.
- Ali, H.Y., Danish, R.Q., & Hag, M.A. (2019). How corporate social responsibility boosts firm financial performance: the mediating role of corporate image and customer satisfaction. *Journal of Business Research*, 68(2), 341-350.
- Antal, A.B., Dierkies, M., MacMillan, K. & Marz, L. (2002). Corporate social reporting revisited. *Journal of General Management*, 28, 22-42.
- Anzib, N.A. (2015). The role corporate governance on financial reporting's quality (evidence from Indonesia Stock Exchange). *Research Journal of Finance and Accounting*, 6(6), 128-132.

- Beyer, A., Cohen, D.A., Lys, T.Z., & Walther, B.R. (2010). The financial reporting environment: Review of the recent literature. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2-3), 296-343.
- Biddle, G.C., Hilary, G., & Verdi, R.S. (2009). How dose financial reporting quality relate to investment efficiency?. *Journal of Accounting and Economics*, 48(2-3), 112-131.
- Cha, J.B. & Jo, M.N. (2019) The effect of the corporate social responsibility of Franchise coffee shops on corporate image and behavioral intention. *Sustainability*, 11(6849), 1-16.
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J.A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage.
- Feleaga, L., Dumitrascu, M., & Feleaga, N. (2016). Corporate social responsibility and its impact on corporate governance: comparative study between listed companies on Bucharest and Bombay stock exchange. *International Journal of Economics and Management Engineering*, 10(11), 3758-3763.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Hoglund, H., & Sundvik, D. (2016). Financial reporting quality and outsourcing of accounting tasks: evidence from small private firms. *Advances in Accounting*, 35(1), 125-134.
- Houcine, A. (2017). The effect of financial reporting quality on corporate investment efficiency: evidence from the Tunisian Stock Market. *Research in International Business and Finance*, 42, 321-337.
- Jung, E.S., Park, B.J. & Kim, D. (2019). The Effects of Corporate Social Responsibility (CSR) activity type and message type on corporate image. *Korean Review of Corporation Management*, 10(4), 29-46.

- Kiabel, B.D., & Oyadonghan, K.J. (2015). Measuring corporate image and profitability form the perspective of comprehensive income and social cost reporting. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 3(3), 1-14.
- Kotler, P. & Lee, N. (2005). *Corporate social responsibility: doing the most good for your company and your cause*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Rusady, W.P. & Prasetyo, A.B. (2018). Effect of corporate governance and disclosure of corporate social responsibility on the quality of financial statements. *Journal InFestasi*, 14(2), 146-153.
- Salvioni, D.M. (2003). Corporate governance and global responsibility. *Symphonya. Emerging Issues in Management*, 1, 44-54.
- Singh, K.S.D., Islam, Md. A., & Ariffin, K.H.K. (2014). The relationship between corporate social responsibility and brand image – a review. *Advances in Environmental Biology*, 8(9), 430-435.
- Soana, M. G. (2011). The relationship between corporate social performance and corporate financial performance in the banking sector. *Journal of Business Ethics*, 104, 133–148.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2007). *Using multivariate statistics*. USA: Pearson Education Inc.
- Taolin, M.L., Utomo, M.N., Wahyudi, S. & Pangestuti, I.R.D. (2019). How does good corporate governance create customer trust? the role of service quality and corporate image. *Journal of Management Systems*, 20(173), 37-42.
- Wu, C.F. (2006). The study of the relations among ethical considerations, family management and organizational performance in corporate governance. *Journal of Business Ethics*, 68, 165-179.